

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av pappersmagasinet, mangårdsbyggnaden samt kompletterande undersökning i bruksbyggnaden på handpappersbruket i Ösjöfors, Vimmerby

Linderson, Hans

2006

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2006). *Dendrokronologisk analys av pappersmagasinet, mangårdsbyggnaden samt kompletterande undersökning i bruksbyggnaden på handpappersbruket i Ösjöfors, Vimmerby*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2006:51). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

5 dec 2006

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2006:51
Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV PAPPERSMAGASINET,
MANGÅRDSBYGGNADEN SAMT KOMPLETTERANDE UNDERSÖKNING
I BRUKSBYGGNADEN PÅ HANDPAPPERSBRUKET I ÖSJÖFORS,
VIMMERBY.**

Uppdragsgivare: Örjan Molander, Kalmar Läns Museum, box 104, 391 21 Kalmar. Org nr 832400-4087

Område: Vimmerby **Prov nr:** Bruksbyggnad 1B-12B+kompl prov 1B-5B Mangårdsbyggnad 1M-6M, Pappersmagasin 1P-13P **Antal nya/totala prover** 22/33

Dendrokronologiskt objekt: Tre byggnader undersökta, väggtimmer huvudsakligen fasader, några mellanväggar samt några bjälklag.

Information Beteckningen "vinterhalvåret" motsvarar egentligen trädets viloperiod, vilken täcker drygt september till och med april (inte sällan hela maj). I tabellen nedan har prover från en tidigare undersökning tagits med, dessa är angivna med kursiv text.

Resultat:

CATRAS Dendro nr:	Prov Nr :	Träd slag	Antal år	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Trädets Egenålder uppskattn
75889	1M	Tall	71	Sp 59,W	1777	V 1777/78	120-140
75890	2M	Tall	67	Sp 8, ej W	1740	E 1770	110-160
75891	3M	Tall	250	Sp73,W	1777	V 1777/78	270-290
75892	4M	Tall	223	Sp 69, ej W	1771	1781±10	290-320
75893	5M	Tall	122	Sp 68, W	1777	V 1777/78	160-180
75894	6M	Tall	76	Sp 51, W	1777	V 1777/78	90-110
75895	1P	Tall	141	Sp 76, W	1817	V 1817/18	150-170
75896	2P	Tall	132+ew	Sp 84,näraW	1816+ew	V 1816/17- Sommar 1817	140-160
75897	3P	Tall	127	Sp 66,näraW	1810	1818±8	140-160
75898	4P	Tall	120	Sp 60, ej W	1812	1824±12	130-160
75899	5P	Tall	163	Sp 77,B	1853	V 1853/54	170-190
75900	6P	Tall	165	Sp 63, W	1853	V 1853/54	170-190
75901	7P	Tall	84	Sp 49, W	1853	V 1853/54	90-110
75902	8P	Tall	84	Sp 51, W	1781	V 1781/82	90-110
75903	9P	Tall	77	Sp 42,W	1781	V 1781/82	80-100
75904	10P	Tall	86	Sp 59,W	1854	Juli-aug 1854	90-110
75905	11P	Tall	64	Sp 45, W	1854	Juli-aug 1854	80-100
75906	12P	Tall	98	Sp 53, W	1817	V1817/18	130-150

75907	13P	Tall	92	Sp 58, W	1853	V 1853/54	100-120
75824	1B	Tall	89	Sp 45, W?	1851	1851-52	100-120
75825	2aB	Tall	91	Sp 44, nW	1851	Se 75826	-
75826	3aB	Tall	97	Sp 44, W	1851	V1851/52	110-130
75827	4aB	Tall	96	Sp 42, W	1850	Se 75826	-
75828	5bB	Tall	93	Sp 49, nW	1847	Se 75828	-
75829	6bB	Tall	97	Sp 54, W	1852	V 1852/53	110-130
75830	7B	Tall	83	Sp 54, W	1852	V 1852/53	90-110
75831	8B	Tall	91	Sp 49, W	1852	V 1852/53	100-120
75832	9B	Tall	91	Sp 64, n W	1851	1851-52	100-120
75833	10B	Tall	109	Sp 54, n W	1847	1850±3	120-140
75834	11B	Tall	69	Sp 38, ej W	1848	1851 ± 3	80-100
75835	12B	Tall	95	Sp 53, ej W	1843	E 1843	110-130
75932	1+2B	Tall	104	Sp 57, W	1854	V 1854/55	110-130
75933	3+4B	Tall	56	Sp 15 ej W	1806	1856 ±10	100-140
75934	5B	Tall	79	Sp 45, W	1854	V 1854/55	90-110

Tolkningar av de dendrokronologiska dateringarna

Mangårdsbyggnaden dateras entydigt till fällningstiden **vinterhalvåret 1777/78**. Prov 2M och 4M saknar vedkaraktärer för att kunna ange exakt fällningsår. Det finns inga dendrokronologiska faktorer som tyder på att de är avverkade något annat år än de övriga, t ex är tillväxtmönstret gemensamt med de övriga, vilket är enhetligt för hela gruppen prover från mangårdsbyggnaden. Pappersmagasinet uppvisa virke som är avverkat vid tre skilda generella tillfällen, vinterhalvåret 1781/82 (två stockar), vinterhalvåret 1817/18 (fem stockar) samt **vinterhalvåret 1853/54 till och med sommaren 1854** (sex stockar). Några prov saknar vankant eller är så snålvuxna att årsringbildningen uteblivit vissa år, några år före avverkningen (prov 3P+4P). Dessa faktorer har framtvingat en viss osäkerhetsmarginal, vilken i båda fallen täcker vinterhalvåret 1817/18. Det yngsta virket av den yngsta byggnadsgenerationen i byggnaden är således från juli/augusti 1854, vilka är placerade i plan två. Detta gör det möjligt att byggnaden var under uppförande när stock 3P och 4P avverkades.

De årsexakta dateringarna i bruksbyggnaden har tidigare daterats till vinterhalvåren 1851/52 eller 1852/53. Två av de tre nu provtagna stockarna är avverkade **vinterhalvåret 1854/55**.

Det intryck man får av den dendrokronologiska analysen över materialet är att det är enhetligt (de samvarierar år från år). Enstaka årsringsserier eller grupper av dito får ungefär liknande korrelationer mot det dendrokronologiska jämförelsematerialet. Detta tyder på att timret är hämtat från samma område, sannolikt helt lokalt. När man har så här många avverkningstillfällen, kan man förvänta sig en ökad tillväxt av de träd som har "överlevt" ett tidigare virkesuttag som man ofta ser vid blädning, men så är inte fallet. Detta kan därför betyda att man har haft mycket stora skogar att tillgå där inget av de 27 yngre träden än den första kända avverkningstiden, vinterhalvåret 1777/78, har fått fördelar. En annan förklaring kan vara att man har kalavverkat vid varje avverkningstillfälle.

Hans Linderson.

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, 0738-448812
e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Fax +46-46-2224830